

Samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat en de Vlaamse Gemeenschap inzake de begeleiding en behandeling van daders van seksueel misbruik

Gelet op artikel 128, § 1, van de Grondwet;

Gelet op de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, inzonderheid op artikel 5, § 1, I, 1° en II, 2° en 7°, gewijzigd bij de wet van 8 augustus 1988, en artikel 92bis, § 1, ingevoegd bij de wet van 8 augustus 1988 en gewijzigd bij de bijzondere wet van 16 juli 1993;

Gelet op de wet van 31 mei 1888 tot invoering van de voorwaardelijke invrijheidstelling in het strafstelsel en de wet van 9 april 1930 zoals vervangen door de wet van 1 juli 1964 tot bescherming van de maatschappij tegen abnormalen en de gewoontemisdadigers, beide gewijzigd door de wet van 13 april 1995, inzonderheid door de artikelen 6, 7 en 8 betreffende seksueel misbruik ten aanzien van minderjarigen;

Gelet op de wet van 5 maart 1998 betreffende de voorwaardelijke invrijheidstelling en tot wijziging van de wet van 9 april 1930 tot bescherming van de maatschappij tegen abnormalen en de gewoontemisdadigers, inzonderheid artikel 3, § 3, 4°, artikel 4, § 5, 3de lid en artikel 7, 3de tot en met 5de lid;

Overwegende dat de specifieke problematiek van het seksueel misbruik het noodzakelijk maakt dat de samenwerking niet wordt beperkt tot het seksueel misbruik ten aanzien van minderjarigen;

Overwegende dat een structurele samenwerking tussen de Federale Staat en de Vlaamse Gemeenschap vereist is om de persoonlijke, relationele en maatschappelijke ontwikkeling van daders van seksueel misbruik te begeleiden en hun reïntegratie in de maatschappij te bevorderen teneinde herhaling van seksueel misbruik, inzonderheid ten aanzien van minderjarigen, te voorkomen; de Federale Staat, vertegenwoordigd door de Minister van Justitie, en de Vlaamse Gemeenschap, vertegenwoordigd door de Vlaamse regering in de persoon van de minister-president, van de Vlaamse minister van Financiën, Begroting en Gezondheidsbeleid en van de Vlaamse minister van Cultuur, Gezin en Welzijn;

In functie van hun respectieve bevoegdheden, zijn overeengekomen wat volgt :

Artikel 1

Voor de toepassing van dit samenwerkingsakkoord wordt verstaan onder:

1° gespecialiseerde psychosociale teams: multidisciplinaire equipes (minstens samengesteld uit een maatschappelijk assistent, een psycholoog, en een psychiater) die gespecialiseerd zijn in de problematiek van daders van seksueel misbruik en die werkzaam zijn binnen de strafinrichtingen en de inrichtingen of afdelingen tot bescherming van de maatschappij;

- 2° bevoegde overheid: naargelang het juridische kader, bedoeld in artikel 2, 1° tot en met 7°, zal het hier gaan om de Minister van Justitie, de gerechtelijke overheid, de probatiecommissie, de commissie tot bescherming van de maatschappij of de commissie voor de voorwaardelijke invrijheidstelling;
- 3° steuncentra: centra die ondersteuning bieden aan de gespecialiseerde psychosociale teams van de strafinrichtingen en de inrichtingen of afdelingen tot bescherming van de maatschappij en aan de gespecialiseerde voorzieningen inzake de begeleiding en behandeling van daders van seksueel misbruik;
- 4° gespecialiseerde voorzieningen: centra voor geestelijke gezondheidszorg en centra voor algemeen welzijnswerk, die de extrapenitentiaire ambulante begeleiding of behandeling van daders van seksueel misbruik op zich nemen;
- 5° justitieassistenten: ambtenaren van het ministerie van Justitie, die buiten de gevangenis werken en die voorheen probatieassistent, maatschappelijk assistent van de buitendienst, bemiddelingsassistent, werden genoemd;
- 6° prestatieverbintenis: een geschrift dat wordt ondertekend door de betrokken justitieassistent, de betrokken begeleider van de gespecialiseerde voorziening en de betrokken persoon, bedoeld in artikel 2, waarin de te ondernemen acties bij de begeleiding en behandeling van laatstgenoemde persoon worden vastgelegd, evenals de wijze van samenwerking tussen voornoemde partijen;
- 7° begeleidingscomité: comité belast met de jaarlijkse evaluatie van de toepassing van dit samenwerkingsakkoord.

Artikel 2

Dit samenwerkingsakkoord heeft betrekking op de begeleiding en behandeling van personen die feiten als bedoeld in artikel 372 tot en met 386ter van het Strafwetboek hebben gepleegd of van het plegen van die feiten verdacht worden, hierna de betrokken persoon genoemd, en die onder de toepassing vallen van één van de hierna vermelde regelingen of voor de toepassing ervan in aanmerking komen:

- 1° de wet van 31 mei 1888 tot invoering van de voorwaardelijke invrijheidstelling in het strafstelsel;
- 2° de wet van 9 april 1930, gewijzigd bij de wet van 1 juli 1964, tot bescherming van de maatschappij tegen abnormalen en gewoontemisdadigers;
- 3° de wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie;
- 4° de wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis;

- 5° artikel 216ter van het wetboek van strafvordering;
- 6° de wet van 5 maart 1998 betreffende de voorwaardelijke invrijheidstelling en tot wijziging van de wet van 9 april 1930 tot bescherming van de maatschappij tegen abnormalen en de gewoontemisdadigers;
- 7° de omzendbrieven van de Minister van Justitie inzake voorlopige invrijheidstelling.

Artikel 3

De Minister van Justitie richt in een aantal strafinrichtingen en inrichtingen of afdelingen tot bescherming van de maatschappij gespecialiseerde psychosociale teams op. De gespecialiseerde psychosociale teams vervullen volgende taken:

- 1° uitvoeren van multidisciplinair persoonlijkheidsonderzoek;
- 2° realiseren van een intrapenitentiair pretherapeutisch begeleidingsprogramma ter voorbereiding van de extrapenitentiaire begeleiding of behandeling;
- 3° verlenen van advies inzake de voorwaardelijke invrijheidstelling van veroordeelden en de vrijstelling op proef van geïnterneerden ten behoeve van de bevoegde overheid;
- 4° samenwerken en overleg plegen met de steuncentra en met de gespecialiseerde voorzieningen;
- 5° meewerken aan een registratiemodel als bedoeld in artikel 9, 5°.

De lijst van de inrichtingen en afdelingen wordt als bijlage I bij dit samenwerkingsakkoord gevoegd. Elke wijziging van deze lijst wordt zo vlug mogelijk door de Minister van Justitie aan de Vlaamse minister bevoegd voor het Gezondheidsbeleid en aan de Vlaamse minister bevoegd voor de Bijstand aan Personen meegedeeld.

Artikel 4

De justitieassistenten staan in voor de hierna vermelde taken:

- 1° alle informatie die noodzakelijk is voor de aan de individuele problematiek van de betrokken persoon aangepaste begeleiding of behandeling ter beschikking stellen van de gespecialiseerde voorziening;

- 2° voorafgaandelijk overleg plegen met de gespecialiseerde voorziening omtrent de mogelijkheid van een extrapenitentiaire psychosociale begeleiding of behandeling in het kader van een voorwaardelijke invrijheidstelling of een invrijheidstelling op proef;
- 3° erover waken dat voorafgaandelijk de afspraken betreffende de extrapenitentiaire psychosociale begeleiding of behandeling genoteerd worden in een prestatieverbintenis conform het model gevoegd als bijlage II bij dit samenwerkingsakkoord en dat deze prestatieverbintenis wordt ondertekend door de betrokken persoon, de begeleider van de gespecialiseerde voorziening en de justitieassistent;
- 4° de betrokken persoon begeleiden en motiveren tot naleving van de opgelegde voorwaarden en toezien op de naleving ervan;
- 5° in het kader van het individueel geval de samenwerking tussen de betrokken diensten van justitie en welzijns- en gezondheidszorg coördineren. Hierbij wordt regelmatig overleg gepleegd met de gespecialiseerde voorziening die de psychosociale begeleiding of behandeling op zich neemt;
- 6° regelmatig een verslag over de betrokken persoon opstellen ten behoeve van de bevoegde overheid, binnen de maand na de invrijheidstelling of de inwerkingtreding van de voorwaarden, ten minste om de zes maanden, bij wijzigingen in de situatie en verder als de bevoegde overheid het vraagt;
- 7° in spoedeisend geval rechtstreeks verslag indienen bij de procureur des Konings en de bevoegde overheid verwittigen;
- 8° meewerken aan een registratiemodel als bedoeld in artikel 9, 5°.

Artikel 5

De Minister van Justitie richt steuncentra op die voor het uitvoeren van volgende taken worden gesubsidieerd:

- 1° vervullen van een consultatiefunctie op vraag van de gespecialiseerde psychosociale teams, de justitieassistenten en de gespecialiseerde voorzieningen;
- 2° verstrekken van wetenschappelijke informatie aan de gespecialiseerde psychosociale teams, de justitieassistenten en de gespecialiseerde voorzieningen;
- 3° verstrekken van logistieke steun voor diagnostiek en behandeling aan de gespecialiseerde psychosociale teams, de justitieassistenten en de gespecialiseerde voorzieningen;

- 4° uitvoeren van wetenschappelijk onderzoek, onder meer op basis van gegevens afkomstig van de gespecialiseerde psychosociale teams, de justitieassistenten en de gespecialiseerde voorzieningen (zie ook artikel 9, 5°);
- 5° bijdragen tot specifieke opleidingen van de gespecialiseerde psychosociale teams, de justitieassistenten en de gespecialiseerde voorzieningen;
- 6° meewerken aan informatieve acties op vraag van de Minister van Justitie;
- 7° minstens éénmaal per jaar onderling overleg plegen met het oog op informatie-uitwisseling en afstemming van hun respectieve werkingen;
- 8° opstellen van een werkingsverslag ten behoeve van de ministers betrokken bij dit samenwerkingsakkoord, uiterlijk op 31 januari volgend op het werkingsjaar. De lijst van de steuncentra wordt als bijlage III bij dit samenwerkingsakkoord gevoegd. Elke wijziging van deze lijst wordt zo vlug mogelijk door de Minister van Justitie aan de Vlaamse minister bevoegd voor het Gezondheidsbeleid en aan de Vlaamse minister bevoegd voor de Bijstand aan Personen meegedeeld.

Artikel 6

De steuncentra vervullen eveneens de taken, bedoeld in artikel 9, 1°, 2° en 3°. Artikelen 10 en 11 zijn van overeenkomstige toepassing.

Artikel 7

De Vlaamse minister, bevoegd voor het Gezondheidsbeleid, respectievelijk de Vlaamse minister, bevoegd voor de Bijstand aan Personen, wijzen per provincie alsook voor het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad één of meer door de Vlaamse Gemeenschap erkende en gesubsidieerde centra voor geestelijke gezondheidszorg en één of meer door de Vlaamse Gemeenschap erkende en gesubsidieerde centra voor algemeen welzijnswerk aan als gespecialiseerde voorzieningen inzake de extrapenitentiaire psychosociale begeleiding of behandeling van daders van seksueel misbruik.

Personen die feiten als bedoeld in artikel 372 tot en met 386ter van het Strafwetboek hebben gepleegd of van het plegen van die feiten verdacht worden en voor zover minderjarigen hiervan het slachtoffer waren, worden verwezen naar centra voor geestelijke gezondheidszorg. In deze centra ligt de eindverantwoordelijkheid bij de medicus. De andere gevallen kunnen voor extrapenitentiaire begeleiding zowel naar de centra voor algemeen welzijnswerk als naar de centra voor geestelijke gezondheidszorg verwezen worden.

De lijst van de gespecialiseerde voorzieningen, wordt als bijlage IV bij dit samenwerkingsakkoord gevoegd. Elke wijziging van deze lijst wordt zo vlug mogelijk door de Vlaamse minister bevoegd voor het gezondheidsbeleid of de Vlaamse minister bevoegd voor de bijstand aan personen aan de minister van Justitie meegedeeld.

Artikel 8

De gespecialiseerde voorzieningen beantwoorden minstens aan volgende criteria :

- 1° rechtspersoonlijkheid bezitten of deel uitmaken van een centrum dat over rechtspersoonlijkheid beschikt;
- 2° beschikken over een multidisciplinair samengesteld team voor psychosociale begeleiding of behandeling van daders van seksueel misbruik;
- 3° beschikken over de bekwaamheid om, op basis van een nauwkeurige diagnostiek, geëigende behandelingsmethodieken voor psychosociale begeleiding of behandeling van daders van seksueel misbruik - die overeenstemmen met de erkende klinische ervaring en de wetenschappelijke internationale inzichten op dit vlak - toe te passen;
- 4° deelnemen aan door de bevoegde overheid erkende of gesubsidieerde permanente vorming in België of in het buitenland, op het vlak van psychosociale begeleiding of behandeling van daders van seksueel misbruik;
- 5° bereid zijn de taken, bedoeld in artikel 9 van dit samenwerkingsakkoord te vervullen.

Artikel 9

De gespecialiseerde voorzieningen vervullen de hiernavolgende taken:

- 1° advies verlenen inzake daders van seksueel misbruik die vallen onder één van de regelingen, bedoeld in artikel 2, 1° tot en met 7°, zonder afbreuk te doen aan de taak van de gespecialiseerde psychosociale teams werkzaam in de strafinrichtingen en inrichtingen tot bescherming van de maatschappij;
- 2° instaan voor de gepaste extrapenitentiaire begeleiding of behandeling van daders van seksueel misbruik waarvoor voorafgaandelijk een prestatieverbintenis wordt ondertekend en waarbij de naam van de gespecialiseerde voorziening wordt vermeld in de beslissing van de bevoegde overheid die tevens de voorwaarden bepaalt;
- 3° opstellen van een verslag over de opvolging van de begeleiding of de behandeling ten behoeve van de bevoegde overheid en de justitieassistent, binnen de maand na de inwerkingtreding van de gestelde begeleidings- en behandelingsvoorwaarden, telkens als de begeleidende dienst het nuttig acht, als de bevoegde overheid het vraagt, bij wijzigingen in de situatie, en tenminste om de zes maanden. In het verslag bedoeld in het eerste lid, 3°, worden de volgende punten behandeld :
 - 1° data en uren van gemaakte afspraken;
 - 2° afwezigheden die niet gerechtvaardigd zijn;

- 3° eenzijdige stopzetting van de behandeling door de betrokken persoon;
- 4° mate waarin de betrokken persoon een inspanning levert om nuttig gebruik te maken van de begeleidingssessies;
- 5° situaties van acute sociale gevaarlijkheid met ernstig risico voor derden;

Dit verslag wordt aan de justitieassistent bezorgd. In geval van spoedeisendheid en onbereikbaarheid van de justitieassistent wordt rechtstreeks verslag uitgebracht aan de procureur des Konings;

- 4° opstellen van een werkingsverslag met een specifiek deel over kwantitatieve en kwalitatieve gegevens inzake de psychosociale begeleiding of behandeling van daders van seksueel misbruik vóór 31 januari volgend op het werkingsjaar, ten behoeve van de Vlaamse minister, bevoegd voor het Gezondheidsbeleid, en de Vlaamse minister, bevoegd voor de Bijstand aan Personen die dit jaarverslag op hun beurt bezorgen aan de Minister van Justitie;
- 5° meewerken aan een registratiemodel conform de wet van 8 december 1992 betreffende de bescherming van de persoonlijke levenssfeer, met het oog op wetenschappelijk onderzoek en de evaluatie van het beleid inzake de psychosociale begeleiding en behandeling van daders van seksueel misbruik. Het registratiemodel, bedoeld in het eerste lid, 5°, wordt in onderling overleg tussen vertegenwoordigers van de gespecialiseerde voorzieningen, de steuncentra, het directoraat-generaal Strafinrichtingen, het directoraat-generaal Rechterlijke Organisatie en de dienst voor het Strafrechtelijk beleid van het Ministerie van Justitie evenals het begeleidingscomité als bedoeld in artikel 12, uitgewerkt.

Artikel 10

Een gespecialiseerde voorziening kan weigeren op een verzoek om adviesverlening in te gaan en kan een begeleidings- of behandelingsopdracht weigeren of stopzetten. In dat geval zal zij de bevoegde overheid hiervan onmiddellijk in kennis stellen. De stopzetting van een begeleiding of behandeling is het onderwerp van een overleg tussen de bevoegde overheid, de gespecialiseerde voorziening, de justitieassistent en de betrokken persoon. In afwachting van een andere regeling die de continuïteit van de psychosociale begeleiding of behandeling waarborgt, wordt de betrokken persoon gedurende maximaal één maand verder begeleid door de gespecialiseerde voorziening.

Artikel 11

Om een gemotiveerde reden kan de gespecialiseerde voorziening, mits akkoord van de bevoegde overheid, de psychosociale begeleiding of behandeling geheel of gedeeltelijk overdragen aan een andere gespecialiseerde voorziening, een steuncentrum of een individuele therapeut die de nodige specialisatie kan voorleggen. Deze bevestigt zijn

instemming met de begeleidings- of behandelingsopdracht ten opzichte van de bevoegde overheid, die haar akkoord schriftelijk bekrachtigt.

Artikel 12

Een begeleidingscomité samengesteld uit acht leden, waarvan er vier worden aangewezen door de Minister van Justitie, twee door de Vlaamse minister bevoegd voor het Gezondheidsbeleid, en twee door de Vlaamse minister bevoegd voor de Bijstand aan Personen, wordt opgericht.

Voor elk van de leden worden één of meerdere plaatsvervangers aangeduid. Dit begeleidingscomité zal de werking van het samenwerkingsakkoord jaarlijks evalueren en hierover een rapport opstellen ten behoeve van voornoemde ministers, uiterlijk drie maanden na ontvangst van de werkingsverslagen, bedoeld in artikel 5, 8° en artikel 9, 4°.

Minstens één maal per jaar vindt landelijk een vergadering plaats van de begeleidingscomités, opgericht in het kader van de samenwerkingsakkoorden tussen de Federale Staat en de Gemeenschappen en Gewesten inzake de begeleiding en behandeling van daders van seksueel misbruik, met het oog op informatieuitwisseling en afstemming van de respectieve werkingen en het formuleren van beleidsaanbevelingen ten behoeve van de betrokken ministers.

Artikel 13

In geval van betwistingen is uitsluitend een arbitragecommissie samengesteld uit de leidende ambtenaren van het directoraat-generaal Strafinrichtingen en het directoraat-generaal Rechterlijke Organisatie van het Ministerie van Justitie en de leidende ambtenaren van de administratie Gezondheidszorg en van de administratie Gezin en Maatschappelijk Welzijn van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap of uit hun vertegenwoordigers.

Artikel 14

Dit samenwerkingsakkoord geldt voor een proefperiode van twee jaar en wordt telkens met een jaar stilzwijgend verlengd indien het niet schriftelijk wordt opgezegd drie maanden voor het einde van de periode. Bij een verlenging wordt rekening gehouden met de evaluatie, bedoeld in artikel 12 van dit akkoord.

Artikel 15

Dit samenwerkingsakkoord treedt in werking tien dagen nadat zowel de wet als het decreet die dit samenwerkingsakkoord goedkeuren, bekendgemaakt zijn in het Belgisch Staatsblad. Gedaan te Brussel op 8 oktober 1998 in drie originele exemplaren, waarvan één voor de Federale Staat en twee voor de Vlaamse Gemeenschap.